

Vankeuslain uudistamistyöryhmän 13. kokous

Ajankohta: pe 11.11.2022 n. klo 9.00-12.00

Paikka: Oikeusministeriö ja Teams

Osallistujat: Juho Martikainen, Paulina Tallroth, Anne Kohvakka, Jarkko Nieminen, Riitta Kari, Heli Tamminen, Annika Finnberg, Johanna Hietapakka, Minna Saukko, Miia Tolvi, Tomi Tuovinen, Petri Laitinen, Marko Aittomäki, Jani Ratilainen, Marjatta Kaurala, Hanna Hemminki-Salin, Minna Suni-Anttila, Laura Sairanen

1 Muutoksenhakuasiat

VL 20 luvun 3 § oikaisuvaatimuksen päätösvalta ja käsittely

Keskusteltiin vankeuslain muutoksenhaun määräajoista, jotka ovat yleisiä muutoksenhaun määräaikoja lyhyempiä. Hallintolain 49 c §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vankeuslain 20 luvun 3 §:n mukaan oikaisuvaatimus on kuitenkin tehtävä viikon kuluessa. Keskustelussa sovittiin, että muutetaan määräajat vastaamaan hallintolain 49 c §:ää, eli määräaika on 30 päivää. Näin määräaika on yhtenäinen yleislainsäädännön kanssa. Määräajan muuttaminen on perusteltua myös siitä syystä, että oikaisuvaatimuksia joudutaan jättämään välillä tutkimatta postin kulun viiveiden vuoksi (tästä on saatavilla tilastotietoa). Lisäksi mahdollisesti tarvittavan avustajan hankkiminen vaatii aikaa.

VL 20 luvun 4 § Valitus hallintotuomioistuimeen

Lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 13 §:n mukaisesti valitus hallintotuomioistuimeen tulee tehdä 30 päivässä päätöksen tiedoksisaannista. Vankeuslain mukaan valitusaika on 14 päivää. Keskustelussa todettiin vastaavasti, ettei myöskään valitusvaiheessa ei ole perusteita poiketa yleislain sääntelystä eli myös vankeuslain määräaika muutettaisiin 30 päiväksi.

VL 20 luvun 8 § oikeusapu

Keskustelussa pohdittiin, miten tulee suhtautua taloudellisen selvityksen vaatimukseen oikeusavun edellytyksenä sellaisen muutoksenhakijan osalta, joka ei ole vanki tai on vanki, jolla on varallisuutta. Päädettiin siihen, että muiden kuin vankien tulee edelleen esittää tuloseselvitys voimassa olevaa lakia vastaavasti.

Tuomioistuinmaksu rajataan kuitenkin pois kaikilta. Todettiin, että on todennäköistä, että valitusten määrä hallinto-oikeuksiin tulee jossain määrin nousemaan.

Päätettiin kuitenkin esitettäväksi tuomioistuinmaksulain osalta, että tuomioistuinmaksua ei perittäisi vankeuslain, tutkintavankeuslain, valvotusta koevapaudesta annetun lain, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain eikä yhdistelmärangeistuksen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisissa asioissa. Tuomioistuinmaksusta vapauttamista on eri asiaryhmien osalta perusteltu muun muassa vähävaraisuudella ja sillä että asiassa on kyse itsemääräämisoikeuteen liittyvistä seikoista.

Muutoksenhakuasiat rinnastuvat tässä tapauksessa muun muassa sosiaalihuollon asioihin, joissa tuomioistuinmaksua ei makseta.

VL 20 luvun 9 §:n Asetuksenantovalta

Pykälässä säädetään, että tarkemmat säännökset oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja käsittelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Vastaavat asiat on säädetty hallintolaissa. Todettiin että näin ollen pykälä tulee kumota tarpeettomana ja hallintolain kanssa päällekkäisenä sääntelynä.

Keskustelussa sovittiin, että muihin seuraamuksia koskeviin lakeihin tehdään aiemmin vankeuslain osalta sovitut teknisluonteiset muutokset (esimerkiksi säädetään siitä mihin päätöksiin voi hakea muutosta, ei siitä kuka muutosta voi hakea) sekä muutoksenhakuajoja koskevat vastaavat muutokset, jotta säännökset ovat yhtenevät.

2 Määräyksenantovalta pykälätarkastelu

Käsiteltiin vankeuslain määräyksenantovaltuudet.

4 luku 12 § saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

Keskusteltiin siitä, onko perusteltua olla omaisuuden hallussapitoa koskevia määräyksiä sekä tulotarkastukseen liittyen, että omaisuuden hallussapitoon liittyen. Päätettiin, että omaisuuden hallussapitoa koskevat määräykset annetaan 9 luvun nojalla.

Keskusteltiin arviointiin liittyvästä määräyksenantovaltuudesta. Sekä määräyksenannon puolesta, että sitä vastaan puhuvia argumentteja on. Sovittiin, että Rikosseuraamuslaitoksessa arvioidaan määräyksenannon tarvetta vielä ja palataan sitten asiaan.

Keskusteltiin myös siitä, ovatko vaatteita koskevat määräyksenantovaltuudet kunnossa. Sovittiin, että asia tarkastetaan tältä osin. vaatteita koskevista määräyksenantovaltuuksista suhteessa 9 luvun määräyksenantovaltuuksiin ja katsottiin, että ne ovat yhdenmukaiset

7 luku 8 § perushuolto ja asuminen

Keskusteltiin perushuoltoon ja asumiseen liittyvästä määräyksenantovaltuudesta. Keskustelussa todettiin, että näiden asioiden kuuluu olla määräyksessä. Päätettiin, että peseytymisestä tulee säätää vankeuslaissa ja sen kohdalla tulee olla vastaava epäämismahdollisuus, kuin ulkoilussa. Keskusteltiin siitä, tuleeko sellin koko määritellä määräyksessä tai asetuksessa. Todettiin, että ilmeisesti sellien koko tulee rakennuslainsäädännöstä. Kun asiasta on jo säädetty laissa, niin siitä tarvitse määräyksessä säätää. Sovittiin, että selvitetään asiaa vielä lisää. Määräystasoa pidettiin joka tapauksessa matalana ja mikäli sellin koosta tulee säätää niin se pitää tehdä korkeammalla tasolla kuin määräyksenä.

9 luku 10 § Vanqin omaisuus ja tulot

Keskusteltiin omaisuuden hallussapitoon liittyvistä määräysenantovaltuuksista. Keskustelussa todettiin määräysenantovaltuuden olevan kunnossa. Myös maksukorttia koskevan määräysenantovaltuuden todettiin olevan kunnossa. Keskusteltiin lääkkeiden hallussapidosta vangin saapuessa vankilaan. Todettiin, että lääkärin vastuulla on päättää lääkkeistä. Vankiterveydenhuollon yksiköllä (VTH) on paikalla vuorokauden ympäri päivystävä terveydenhuollon ammattilainen, johon on mahdollista olla yhteydessä. Kiireellisissä tilanteissa vangille tulee tilata ambulanssi.

13 luku 19 § Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

Keskusteltiin tapaamisiin liittyvästä määräysenantovaltuudesta. Keskustelussa todettiin, että tapaamiskäytäntöjen kuten tiheyden ja keston yhdenmukaistamiseen on tarvetta. Erityisesti tämä koskee valvomattomia tapaamisia ja lapsitapaamisia. Pidettiin tärkeänä, että uuden organisaation aloitettua yhtenäistämistä huolehditaan. Kuitenkaan täysin samanlaiset käytännöt olisivat myös haastavia. Todettiin, että yhtenäistäminen voidaan jatkossa tehdä parhaiten vankiloiden järjestyssäännöillä, koska operatiivisen vastualueen johtaja päättää niistä kaikista. Määräysenantovaltuudelle ei näin ollen jää tarvetta.

18 luku 9 § turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

Keskusteltiin voimankäyttöön liittyvistä määräysenantovaltuuksista. Todettiin, että poliisissa kyseiset asiat on määritelty ministeriön asetuksella. Keskusteltiin määräysenanton ja asetuksen suhteesta vankeuslaissa. Päätettiin, että pyritään säätämään voimakeinoista asetuksella samalla tavalla, kuin poliisiin osalta on säädetty voimakeinojen käytöstä. Näin ollen erillistä määräysenantovaltuutta ei tarvita. Asia on huomioitava myös muiden lakien voimankäytösääntelyssä.

Muut pykäläehdotukset

Hyväksyttiin muut pykälämuutosehdotukset.

3 Vankilaan ottamisen rajoittaminen

Keskusteltiin vankilaan ottamisen rajoittamista koskevista säännösluonnoksista. Keskustelussa ehdotettiin, että rajoitustoimien kesto voitaisiin rajata yhden vuoden sijasta siihen, että rajoitustoimet voivat olla voimassa korkeintaan niin kauan kuin rajoitustoimien käyttö on välttämätöntä. Näin päätettiin tehdä, koska ehdoton määräaika voisi aiheuttaa ongelmia säännöksessä tarkoitetuissa poikkeustilanteissa. Muilta osin esitettyä ehdotusta kannatettiin.

4 24 h terveystarkastus

Terveystarkastusta ei ehditty käsitellä tässä kokouksessa ja päätettiin, että asia siirretään seuraavaan kokoukseen.

5 Seuraava kokous

Torstaina 1.12 klo 13-16 Helsingin vankilassa. Etäosallistuminen mahdollista teamsin välityksellä.

- avovankilasijoittelu
- maksuttomat puhelut
- terveystarkastus